

Numerul 28.

Oradea-mare 13/25 iulie 1897.

Anul XXXIII.

Ese duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2 de an 4 fl., pe trei luni 2 fl. Pentru România pe an 20 lei.

Arta (în special drama) și morala.

(Urmare.)

Gragedia aceasta e cât se poate de neartistică, pentru că calcă în picioare fundamentala lege a artei, care cere ca arta să ne înfățișeze viața reală așa precum e totdeauna, nu precum poate fi în unele cazuri și pentru că are vedita intențiune de a intimidă, a speria pe cetitor, de a-l agita și a-i influența în sens moral voința lui.

Sunt scriitori, cari de judecă acea creațiune drept artă, care ne prezintă scene imorale. Pe baza celor espuse vedem, că nu au totdeauna dreptate. Admit înseși și cu restrângere și scene imorale atunci, când acele due la moralitate, când imoralul e ajutorul învingerei moralității. Aceasta este o pretențiune morală, dar neartistică. Neartistică intru cât nu corespunde cerinței principale a artei, ca adecă să ne arate viața așa, cum e, căci pentru noi numai așa are valoare.

Noi nu voim, ca arta să ne amăgească, ci să ne facă cunoscuți cu viața faptică. Viața reală contradice înseși foarte des acestei cerințe.

De câte ori nu aflăm în viață, că reul învinge și binele pierе; de câte ori, că începutul bun are sfârșit reu; de câte ori, că cei mai nobili și buni oameni decad și se nimicesc. Cerința aceasta e cu privire la viața omenească,

nercală, nenaturală și tot ce e *nercal* e cât se poate de neartistic.

Dacă ar fi așa, după cum dorește acei esteticieni, atunci multe și prețioase cap d'opere (Ricard III, Macbeth etc.) ar trebui eschise din domeniul artei. Nu-i vorba, că noue ne convin mai mult, ne recrează și ne satisfac mai deplin acele creațiuni de artă, în cari vedem triumfând binele și succumbând reul. Dar din punct de vedere al artei adeseori trebuie să ne împăcăm și cu contrariul.

Am afirmat, că viața reală consistă în aceea, ce de fapt e, și că arta e datoră a ne înfățiși aceasta viața faptică. Dar viața omenească, ca ori și ce pe lumea aceasta, nu stă în loc, ci se desvoaltă, se perfecționează.

La perfecționarea ei contribuiesc idealele omenești. Un astfel de ideal e și ea binele să învingă și reul să cadă. Artistul, care ne-ar arăta numai astfel de scene, unde imoralul triumfează și binele succumbă, n'ar avé în vedere idealele vieții.

Un astfel de op nu ne-ar satisface, nu ne-ar liniști inima, nu ne-ar umplea inima cu plăcere estetică (menirea artei), pentru că am vedé, că viața reală e în el prea unilateral tratată. Mai înveselitoare va fi pentru noi impresiunea unei astfel de creațiuni, care ținând cont de idealele omenești, ne arată viața în *toată realitatea ei*, cum e, învingând odată binele, de altă dată poate reul.

Să vedem pentur ce sunt opurile imorale neartistice și pentru ce nu ne satisfac? Pentru că ne agită și neliniștește inima

CHRISTIAN IX, REGELE DANIEL.

noastră. Ca creațiunea artistică să deștepte în noi plăcere, se cere, ca inima noastră, simțul nostru să fie satisfăcut, dispoziția sufletescă să fie lină și senină. Cum ne vom pute păstra echilibrul inimii, când vom vedea, că în lumea aceasta tot ce e bun nu reușește și tot ce-i rău succede?

Precând inima noastră poftescă, pentru ca să simțăm plăcere estetică, scene înveselitoare, unde binele să triumfeze, — pe de altă parte arta are menirea a ne prezenta viața așa, precum e, adică și învingerile răului. Vedem, că în punctul acesta se ciocnesc interesele artei cu pretențiunile inimii noastre. A aplană aceasta diferență e datoria artistului. Delăturarea ei e imposibilă, dar micșorarea ei trebuie să o înțeleagă artistul.

Morala vrea să ne facă pe noi mai buni și mai folositori membri ai reuniunii; arta deșteaptă în inima noastră o plăcere estetică. Se naște acum întrebarea, că arta pe lângă aceea că ne leagă inima într-o plăcere, nu trebuie cumva să deștepte în noi și sentimente morale; nu trebuie oare să ne îndărăteze la împlinirea datoriunilor morale, sau să ne întărească în bunele și moralele noastre intențiuni; nu cumva fine arta totdeauna și scopul moralei în vedere, voind a ne face pe noi membri morali și folositori ai omeniei?

Capd'operele de artă ne arată, că arta nu se mărginește în efectul său numai la deșteptarea plăcerii estetice, ci involuntar, fără intențiune, desvoaltă în noi unele noțiuni morale, sentimentele binelui.

Știm, că tragedia ne înfățișează scene din viața omenească, unde omul se află în conflict cu universul. Dacă noi am fi aceia, cari am ajuns în conflict cu universul, nu ne-ar face plăcere; vădând înse luptele acele, cari formează obiectul tragediei, pe scenă, suportate de o altă persoană, nu ne displac, ci ne încurajează, vădând câtă putere e în stare să opună omul puterilor oarbe ale universului. Privitorul va simți în cazul acesta o plăcere, care îi va înmulți puterile trebuincioase în lupta vieții.

Atât lupta, pe care o purtăm noi cu natura, cât și lupta pe care o poartă eroul tragic pe scenă și care e pusă înaintea ochilor noștri, sunt deopotrivă apte a ne oțeli puterile. Vedem, că eroul tragic succumbă universului, dar vedem totodată, că până în urmă se luptă pentru independența și libertatea de a cugeta și a lucra pentru idea, care-l conduce.

De și cade, ne satisface vădând că a știut să se lupte și a putut cădea. Impresiunea, când vedem că cade, e deprimătoare; iar când vedem că totuș a știut lupta, impresiunea e înălțătoare. Din aceste două impresiuni deosebite, împreunate cu sentimente contraste, se naște plăcerea tragică. Afară de aceasta, compătimirea, care ne cuprinde inima, vădând căderea eroului și care isvorește din faptul, că și noi suntem oameni ca și eroul tragic, contribuie mult la întărirea simțimentelor altruiste în om. Și plăcerea tragică și sentimentele altruiste produse în noi prin tragedie, apar în *sentimentelor morale* și așa putem afirma, că tragedia atât prin plăcerea tragică, adică prin întărirea și înmulțirea puterilor noastre, cari sunt de trebuință în lupta pentru existență, cât și prin înălțarea altruismului, iubirii de oameni în noi, influențează moralicește asupra noastră. Poesiile lui Alexandri cu veselia și seninătatea lor, cântecele patriotice ale lui Nenițescu, cu farmecul lor de înfocat patriotism, ne înalță inima și ne umple de bucurie.

Urmează, că impresiunea estetică și noțiunile mo-

rale nu stau în contrast, nu se eschid unele pe altele.

Am constatat, că arta și în special tragedia poate să influențeze moralicește asupra noastră; să vedem dar mai în detail, de ce fel sunt sentimentele morale, produse în noi prin artă? La locul acesta trebuie să mai clarificăm încă o chestie și anume în ce raport stă lumea artistică cu cea reală și apoi cum privim noi lumea artistică.

Față de realitate se manifestă omul prin *dorință* și *voință* și valoarea personală depinde de la proporțiunea acestor două.

Față de lumea artistică ne manifestăm cu totul altfel. Precând în viața reală culminează totul în a poseda; pentru aceea dorim și ce dorim voim ca să posedem, ca acel obiect să formeze posesiunea noastră după drept: în lumea artistică posedarea nu joacă rol, și nimic nu e mai strein de actă, decât dorința de a poseda. Artă o putem și chiar trebuie să o gustăm și fără a dori ca să o posedem. Pygmalion, când a rugat zeul ca să sufle viață în statuă lui adorată, a dovedit că n'a privit aceea statuă din punct de vedere al artei. Tot așa e și cu acel tânăr din Knidos, care amoresându-se de Aphrodite, capd'opera lui Praxiteles, voia s'o poseadă.

Dacă n'ar exista arta pe lume, viața n'ar consista din alt ceva, decât din dorințe și afaceri. Artă ne învață a gusta creațiunile de artă fără dorința de a le poseda. De voim să admirăm artă, trebuie să ne uităm de noi, de *dorințele* și *necesarurile* noastre, trebuie să ne predăm cu totul plăcerii estetice.

Amorul omului față de artă e cel mai curat și cast amor, de care nu se poate apropia jăluzia — dice Volkelt în opul său amintit, ale cărui cercetări le-am studiat.

Față de artă trebuie să rămănem obiectivi, uitându-ne de planurile, temerile și faptele noastre. Plăcerea estetică are să fie liberă de ori și ce conturbare prin dorință sau voință.

Admirările, indemnările morale scot în relief individualitatea noastră, de oare ce, pentru ca să ne hotărâresc a face binele, a asculta preceptele morale, trebuie să-mi dau seama, dacă stă în stare să-mi realizez voința și dacă posedă atâta putere, pentru a pute delătura toate piedecile prevăzute și neprevăzute. Toată munca aceasta are o influență agitatoare asupra inimii mele, iar emoțiunea aceasta nu se potrivește cu liniștea și aceea dispozițiune veselă a inimii, care domnește în cursul gustării estetice.

Urmează, că acel op de artă, care prin conținutul său moral ar voi să ne îndemne la fapte bune, să ne facă să ne pară rău de răul comis; ar scoate în relief individualitatea noastră, cu dorința și voința ei, ar intenționa altceva, decât ce trebuie să intenționeze ca artă, și estmod ar conturbă liniștea noastră sufletescă, condițiunea plăcerii estetice; ar ofensa prima lege a artei, ar fi căl se poate de neartistice.

Poetul și în special dramaticul nu e reformatorul moralei, ci sacerdotele musei artelor; acesteia e dator să aducă jertfă. El trebuie să producă plăcere în inima noastră, înse o plăcere, care să ascundă în sine simburile unei dezvoltări nobile, morale. Prin intermedierea plăcerii ne duce pe noi poetul acolo, unde moralistul ne duce direct.

(Finea va urmă.)

V a r ă .

Acum e pe tot pământul
 Ală soartă!
 Spicul ce-l clătină vântul,
 Ce-l apasă gromontul,
 Aur poartă.

În pept mi se 'neinge focul
 Și ne creșce
 Bucuria și norocul.
 Frumuseța în tot locul
 Ne rămesece.

De cu zori e păzitorul
 Pe la riș,
 De cu zori cântă amorul;
 De cu zori își iau sus sborul
 Ciocărlă.

Ce mai biniat e cerul, —
 Sfântul soare
 Luminează tot clerul.
 Tot întruna cântă greerul
 Pe răzoare.

La cosaș s'aplecă graul —
 Par că piere!
 Pe cărări femei cu frâul
 De mâncare-ahuc — cu brâul
 Mere-pere.

Ietele lăsat-au pragul
 Și coscle,
 Ș-au lăsat la parte fagul,
 Dar e bine că e dragul
 Tot eu ele.

Ele strîng brazde de-aflatul,
 El le leagă
 Și cum scrii că e băiatul,
 El nu lasă sărutatul
 Țina 'ntreagă.

Cu cântări e dulce traiul
 Și cu glume,
 În cântări e dulce graul
 Fetelor . . . A, par' că-i răul
 Pe-astă lume!

De copii e plin hatarul
 Să aduc
 Spire de-aur. Adî e darul
 Peste cei ce-au dus amarul —
 Ce minune!

Dulce înfloreșce crîmul
 Pe poene.
 Plin de flori la fete-i stîmul
 Și 'n lînceți la tot creștinul
 Sânziene.

Cât de mare e câmpșorul,
 Veți fetițe
 După flori ducend ulciorul

Și ce drag își pun bujorul
 În cosițe.

Ce duios resună glasul
 De tălânge
 De la turmă, spre sălașul
 Cel dorit când își ia pasul —
 Par' că plînge.

Arborii își au de-arîndul
 Umbre groase.
 Sufletul nost mângăindu-l,
 Stînd sub el ne zboară gîndul
 La frumose.

Cu cât dor mai trec pirlaxul
 De cu sară
 Pe la mîndra. N'am regaxul
 De-a mai sta, mi-e foc obrazul,
 Foc și pară! . .

Ce armonic este totul.
 Luminează
 Luna 'n cer. Trece de-a 'notul
 Printre nori . . . jos doarme totul
 Și riscază! . .

Filomela cu cântatul
 Nu mai tace,
 Că prea mare-i e bînatul —
 Eu și ea doar' în tot satul
 N'arem pace.

Și de-adorm, ce-mi este risul?
 Gînduri grele
 Nu me bat . . . Vîd Paradisul
 Și în el mereu surisul
 Mîndrei mele!

IOSIF STANCA.

V ă n ă t o r u l .

De țermuri de lacuri adoarme voinicul: Cu dînsul
 Cel poartă și are și săgeți, căci vré să vînceze apoi
 Căprioare.

Se joacă pe undă a soarelui rață și culmea
 pășește acum spre apus.

E sară.

În trestie adie zefirul. — Pe coleți de valuri,
 sosesc, vin la mal Naiade și Ține.

S'apropie toate, voinicul atinge pe umeri.

Pe coif și pe arcu-i acum se sfădesc. Îi măn-
 găce pîrul, s'atinge de sinu-i; o horă în preajma-i cu
 toate-au făcut. Deprinsu-s'au, iară pe față-l sărută, îi
 pune la capu-i de curpeni cununi. — Îi fură săgeata
 și inima-i fură, apoi sfioase cu toate-l sărut.

Îi tremură pleopa ca raza de lună ce lunecă 'n
 taină acuma pe lac; dar el se face, se face că doarme
 și până la ziua îi tot desmierdat,

SMARA.

P a r m e n o .

Comedie în 5 acte de *Publius Terențiu Africanul*.

(Urmare.)

PARMENO.

Dar cine-i dă lui dreptul să fac' așa?

PITIAS.

Ei cum?

PARMENO.

În casa unei fete de stradă? Ai știință
Că ea-i a nimăruia? și cum e cu puțință,
Să dăci ea-i făr' de-lege un fapt iertat de legi?

PITIAS.

Știu eu!

PARMENO.

A, domnia-voastră nu știți? Să me 'nțelegi:
Și ție-ți spun și lumii, că dănsul este fiul
Stăpânului meu Laches.

PITIAS.

Auzi, palavragiul!

PARMENO.

E fiul casei noastre.

PITIAS.

Auzi, auzi!

PARMENO.

Să spui

Stăpânei tale Tais, să-l lase 'n treaba lui,
Să-i dea îndată drumul! Hai, plec' acum și-i spune!
Dar stai, că merg eu dănsu-mi —

PITIAS.

În casă? Vai, nebune!

Nu poți s'ajuzi, și 'n urmă să vezi ce vei mânca!
Prostia asta lăță, spun toți, că este-a ta.

PARMENO.

Așă-i! Atunci, ah Doamne! Tu, Pitias, ai milă
Și dă-mi ceva povețe . . .

Dar, iată-mi-l, stăpânul!

Să-i spui? Să fac? Ce gură va face-acu bătrânul!
Dar am să-i spui, cu toate că-mi fac numai de cap —
Dar altfel nu se poate pe Cherea să-l scap.

PITIAS.

Cuminte faci! Parmeno, în urmă ție-ți pasă
Puțin de ce fac alții. Eu merg acum în casă.

Scena V.

LACHES și PARMENO.

LACHES.

O, și 'n oraș e bine! La sat eu stau destul,
Dar când mi se ureșce și când me simt sătul
De aer și de țară, schimb satul cu orașul —
Un om . . . O fi Parmeno. Ce caută nevoiașul
Pe-aici? . . . Ce cați acolo?

PARMENO.

Ce-aud? Un glas iubit;

Ab, cât me simt de vesel, stăpâne, c'ai venit!

LACHES.

Pe cine-aștepți?

PARMENO.

(A parte.) De frică nu-mi pot deschide gura.
M'am dus! Sărman de mine, cum pap eu calcavura!

LACHES.

Ce-i nou?

PARMENO.

Sunt bune toate.

LACHES.

Ce dracul ai?

PARMENO.

Nimic.

Te rog înse stăpâne, ascultă-me ce dic.
Te rog întăiu de toate: nu crede că-s de vină
La cele întemplate, și deii să te țină —

LACHES.

Ce-i asta?

PARMENO.

Deu, stăpâne, eu nu-s amestecat.

LACHES.

La ce?

PARMENO.

Ah, bag de seamă, că nu ți-am explicat
La ce! Așă stă lueru.

LACHES.

Ei cum?

PARMENO.

Acestei fete

I-am dat un rob —

LACHES.

Tu?

PARMENO.

Tocmai, Nu, Fedrias.

LACHES.

Ce-i dete?

PARMENO.

Un rob castrat.

LACHES.

De unde?

PARMENO.

Anume m'a trimis

Să-l cumpăr —

LACHES.

Care fată?

PARMENO.

Hai? Tais.

LACHES.

Cum ai dis?

Să-l cumpări? Îți frâng gâtul! Și cât de scump?

PARMENO.

O sută

De drahme.

LACHES.

Me loveșce damblaua! Mi-e pierdută
Averea! Sunt pe drumuri! Calic, vai, vai! . . . Ș-apoi?

PARMENO.

Cherea —

LACHES.

Ce?

I E P U R A Ş U L D R A G .

PARMENO.
 Iubește pe-o fată —
 LACHES.
 Ce spui, iubește?

PARMENO.
 Toemai.
 LACHES.
 De unde focul știe
 Ce-s fetele? De unde? Al dracului să fie
 Cu fată și cu toate! A fost el prin oraș? . . .
 Cum vine nenorocul!

PARMENO.
 Să nu fii pătimaș
 Stăpâne 'n judecată; te rog ia seama bine,
 Nu eu îi detei sfatul —

LACHES (supărat)
 Ce-mi tot vorbești de tine?
 Pe tine, cucuvaie, de am să mai trăiesc,
 Te voiu — — dar las' acestea, și spune-mi că plesnesc.

PARMENO.
 Și-așa cum spui Cherea, prin nu știu ce greșală,
 Fu dus ca rob la Tais.

LACHES.
 Îmi vine amețea!

Ca rob? Dar cum?

PARMENO.
 În locul castratului.

LACHES.
 Eu mor!

În locul . . . ?

PARMENO.
 Da! în locul castratului. Și vor
 Să ni-l castraze —

LACHES.
 Drace!

PARMENO.
 Prin nu știu ce misteriu
 L-au prins cu o fecioară —

LACHES.
 L-au prins —

PARMENO.
 În adulteriu.

Și l-au legat în lanțuri, și-l bat.

LACHES.
 M'ați prăpădit!

PARMENO.
 Hetererele acestea s'au prea obrăznicit!

LACHES.
 Mai are cerul rele, ce nu le-ai spus?

PARMENO.
 Nu are.

LACHES.
 Și eu mai stau pe gânduri, nu intru!
 (Intră.)

PARMENO.
 Mi se pare,

Că-mi impletește eu însuși un ștrang de pus în furei!
 Ah, bietule Parmeno, ce strașnic mi te 'neurei!
 Dar ce puteam eu face? . . .

Dar am o mângăere,
 Că-i foc acum bătrânul pe-acestea . . . pe hetere.
 De mult cerease dânsul prilej a-ș încurea
 Odată mâna 'n pērul heterei, iac' așa,
 Și-acum i-am dat prilejul!

(Va urmă.)

GEORGE COȘBUC.

Poesii de H. Heine.

1

*Serios îmi ești dușmană,
 Într'atâta te-ai schimbat!
 Am să strig în lumea largă
 Ce amarnic m'ai tractat!*

*Iar voi laze reuțicioase
 Spuneți, cum ați cutecat
 Să vorbiți de reu pe omul,
 Ce atât r'a sărutat?*

2

*Cu fetele proaste, ază m'am gândit,
 Ați nu e băiețe nimic d'isprăvit;
 Dar când me 'ndreptai la alte cu minte,
 Mi-a mers și mai reu, cu mult, ca nainte.*

*Căci ceste din urmă erau erudite,
 Cestiunile lor me scoteau din sărite,
 Și când te puneam și eu vre-o 'ntrebare,
 Rădeau, rămânând cu răspunsul datore.*

3

*Precepte și sfaturi cu toții îmi dară,
 Cu laude, cloji, ades me 'ncărcară,
 Și dac'oî pută fi puțin răbdător,
 Cu toții promis-au să-mi dea ajutor.*

*Dară cu toate-ajutoarele lor,
 Puteam pân' acum de foame să mor,
 De n'ar fi venit un harnic bărbat,
 Ce 'n toată nevoia de griji m'a scăpat.*

*Bărbat excelent! Măncare mi-a dat!
 Adânc în memorie pe reci l-am săpat!
 Aș vră să-l sărut, dar nu pot — păcat!
 Căci eu sânt însu-mi acel bărbat!*

4

*Serisoarea ce mi-ai scris-o
 Nu-i deu de-a me mânăni.
 Nu vrei mai mult iubire —
 Și Doamne, cât îmi serii!*

*Vre-o dece coale pline, —
 O cârticică 'ntreagă! —
 Când omu-și ia adio,
 Nu scrie-atâta, dragă!*

Trad. de:

SEX. TIL.

Radu de la Afumați.

Dramă istorică în 5 acte.

(Urmare.)

NEAGOE. Așa! Hei, va să zică mai marele oștirilor... Hai? — Să fie cu noroc, că nu ne-am vădit tocmai de când cu ocară de la curte.

DRĂGAN. Măria Sa mi-a arătat mare bunătate.

NEAGOE. Așa, din senin!... O să-l ție oare lung dragostea asta?

DRĂGAN. Cei vrei să zici?

NEAGOE. Întreb și eu, căci voiam să te rog să pui un cuvânt bun și pentru mine la Vodă.

DRĂGAN. Să-ți spun drept: asta nu pot s'o fac.

NEAGOE. De ce?

DRĂGAN. Îmi dau eu gândul că tu nu-ți perzi vremea aici în țară... Să nu mai încungiur: cred că ești în prietinie cu cei cari nu vor pe Vodă!

NEAGOE. Crești? Apoi du-te de spune Măriei Sale.

DRĂGAN. Îmi e urită păra. (Se scoală de lângă Neagoe.)

NEAGOE. Atunci să vorbim de altele. Me întrebai de vești? Ce? nu știi nimic despre însurătoarea Măriei Sale Vlad?

DRĂGAN (stăpânit.) Cu cine se 'nsoară?

NEAGOE. Ce mi te faci că nu știi!?

DRĂGAN (evitând privirea lui Neagoe.) Îți spun că nu știu nimic.

NEAGOE (cu aer de șiret.) Va să zică cei de la curte s'au tănuț de tine. — Cu o domnișă străină, o rudebenie a craiului Ferdinand, care și face peștoria.

DRĂGAN (fără stăpânire de sine.) Cu o rudă a craiului nemțese?!

NEAGOE. De ce te miri? La mulți stăpânitori din apus ajuns-a Radu cu mare trecere. Noi am vădit lucrurile de aproape, șcim ce-au fost oștile împrașciate ale lui Mehmet-bey, și putem să nu-l ținem de așa grozav viteaz. Cei de departe cum voești să-l judece? Aușit-au de-un Voivod strașnic biruitor al oștilor acelu Sultan, care a dat spaima în apus, și atât a fost prea destul... Iată că Ferdinand îi și cată înrudirea.

DRĂGAN. Te cunoșc de neprietin al lui Vodă... șciu că-i mieșorezi biruințele.

NEAGOE. Și eu de mult te șciu de legat la ochi..

DRĂGAN (cătând la Neagoe.) Vorbești în pilde...

NEAGOE. Las-o asta. Lui Ferdinand îi trebuieșce unul la răsărit aici, care să fie dușman turcului; lui Radu îi trebuieșce un rașm la apus și vești că înviala n'o să fie grea între ei.

DRĂGAN. Seamănă a un fel de născocire, vornice.

NEAGOE. De loc. Îți spun adevărul... Pe viața mea...

DRĂGAN (iscoditor.) Bine. Să zicem că-i adevărat... Asta ar fi o taină din casa lui Vodă, cum de-o aflași tu?

NEAGOE. Lucrurile s'au simțit îndată la Sambul... (se scoală de pe laviță.)

DRĂGAN (incordat.) Aha! Va să zică mărturișceși că stai în legături cu Sambulul?

NEAGOE. Da... pe față! — De ție-o plăcē, poți s'o spui lui Radu și asta.

DRĂGAN. Deu... nu știu de voin tăcē! (Se meșoară amēndoi cu privirea cātva în tăcere.)

NEAGOE (după ce înfrāncază o mișcare de ură în contra lui Drăgan; a parte.) Să-l țintese în mijlocul peptului... (Trage un scaun și șede liniștit, grāșce ca pentru sine.)

Voinic băiat, viteaz, tiner, frumos și fiu de Domn. În lupta de la Siștov, nu numai că n'a stat de-o parte, ci a dat o sănătoasă isbitură chiar lui Mehmet-bey, care are brațul foarte vênjos... Așa s'a și căștigat izbānda acolo: cādēnd pașa de pe cal, după izbitura lui Vlad, păgānii au creșul mort pe poruncitorul lor și au rupt-o de fugă.

DRĂGAN. Seamănă lui tată-seu, care intră ca o furtună în rēndurile dușmānești.

NEAGOE. Multe fete și jupānese au să suspine într'ascuns când vor aflā de însurătoarea lui Vlad, dar mai ales una...

DRĂGAN (întorcēnd puțin spatele și aruncānd o repede privire spre ușa din stānga. Ca în sine.) Una!... o fi ea...

NEAGOE. Poate că nici asta n'o știi!... La curte... când veni Vodă de la oști, n'ai luat scama cum se sorbiau amēndoi cu ochii?... și cāt erau de uimiți unul de altul?

DRĂGAN (cu ochii la ușa din stānga.) De cine vorbești?

NEAGOE. Semănă să fie un fel de înțelegere între ei...

DRĂGAN (întorcēndu-se spre Neagoe.) Între cine și cine?

NEAGOE. Nu știi în adevăr? și eu care credeam să te vād socrul Domnului viitor al țării!

DRĂGAN (incordat.) Ce ai dis? adică înțelegere între...

NEAGOE. Da! Între fica-ta și Vlad... Dar, acum se insoară...

DRĂGAN. Nepotrivită glumă, vornice!

NEAGOE. Nici o glumă...

DRĂGAN. Atunci nu-ți cumpānești limba! Copila mea n'are înțelegere cu nimeni... ai aușit?

NEAGOE. Nu strică să cercetezi... Și bagă de seamă ca nu cumva necinstea să-ți atingă numele!...

DRĂGAN (cu pumnii strāși.) Cum? (Înaintează spre Neagoe, dar se opreșce.) Nu cercetez clevētirile vēndētorilor... (întoare lui Neagoe spatele.)

NEAGOE (arătāndu-se amărīt.) De! gāndiam că-mi fac o datorie de prietin, și... vād că te-am supērat!... — Me due... dar te mai rog odată: tot să pui o vorbă bună la Măria Sa pentru mine... pot să-i fiu și eu de folos și credincios cāt îi ești și tu... Adu-ti aminte... nici tu nu îi voiai binele ca acum pe când nu erai pus în dregătorie!... (Drăgan aproape cade pe scaun, Neagoe ese bucuros, spionānd încă la eșire dureria lui Drăgan.)

Scena IV.

DRĂGAN.

(Drăgan nemışcat cāt-va timp se ridică agitat și pășeșce repede și tăcut un rēstimp; de odată se opreșce și tresare.) A!... Așa-i... Când plecau la oști... Ieftem îmi spunea... ascuns ca un călugār, că în curēnd e să se întēple ceva ce va ridicā sus vaza lui Vodă și a domniei!... Asta este... însurătoarea asta a lui Vlad... Așa-i, atunci nu înțelegēam... Pēcat că mi s'a risipit un vis atât de frumos... N'a fost scris... și să nu mai gāndesc. (Se așadă pe scaun.) Dar... dacā va fi fost înțelegere între Ana și Vlad... și acum el se insoară... Nu se poate... Ana nu poate lipsi de la datorie... Ori... cumva în țilele cāt am lipsit după scularea oștilor, ea?... Ah! me doare de moarte numai gāndirea! — Ticălosul acesta de vēndētor a vādul, ca

și mine, privirile lor inșetoșate... le vor fi vădută și alții... poate și el... A! și el care se prefăcea că nu-mi cunoașce copila și me întrebă de am copii... și care a cădută pe gânduri când i-am spus că am fată mare... și că aceea e tocmăi cea „bălăioară și frumoasă”. A! de aceea ei fac peșitorii acolo, și eu... eu mai marele oștilor nu știu nimic... și toată lumea știe! (Stăpânindu-și de odată neastimpeul.) Dar ce fac eu? De ce las ca elevările unui mișel să-mi învenineze inima! — Să întreb pe Ana... Trebuie să fie o iubire nevinovată... (Ascultă la ușa din stânga.) S'a sculat... (hătând la ușa.) Ano... Ano! (Se trage inderet mult.) Cum mi se va înfățișa oare?! Cum s'o întreb?!...

Scena V.

DRĂGAN și ANA.

ANA (cu brațele deschise spre el.) Bine-ai venit, tată. (Văzându-l dincolo de jumătatea scenei și cereetător.) Cum te uști la mine! (Plecând ochii.) Veniși amărit de la oști...

DRĂGAN. Amărit de la oști!... da amărit!... (Ana se tot apropie, îi sare în brațe. Drăgan o sărută cu căldură apoi se privește îndelungat.) Vestii bune pe la noi, copila mea?

ANA. Bună pace, tată... bine!

DRĂGAN. Așa! Bună pace în toată casa?!... (O mângâie pe obraz)

ANA. Da, tată.

DRĂGAN. Și n'înterg?

ANA. În terg? Eu... cum să știu, tată... când tu nu oști aici ca să-mi spuți...

DRĂGAN (aproape ca în sine.) Da, cum să știu când eu lipsese... Cine să vie să-ți spuie?!...

ANA (îngrijată.) De bună seamă...

DRĂGAN (cu vocea frântă.) Ano! simți tu bine cât îmi ești de dragă, copila mea?

ANA. O! tată... în iubirea ta erd eu tot dinadinsul... da... de ce atâta durere în graiul teu?

DRĂGAN. Și eu Ano... și eu erd... eu tot dinadinsul... în dragostea ta. (Îndurerat.) Ori... me înșel?

ANA (înălțând vocea.) Unde vrei să ajungi? După ce nu ne-am vădută atâtea zile, te arăți ca un jude... și par că te-ai îndoi de iubirea mea...

DRĂGAN. Nu copilo, nu me îndoiesc... Ori... gândesci tu că aș ave pricină să me îndoiesc?

ANA. Astăzi ești altfel... sau ai vr'un chin?

DRĂGAN. Nu me ascund, am un chin, vatul unei dureri mie încă necunoscute îmi bate cumpit

inima... Ți-aș face o întrebare... și nu știu cum să încep... nu vreau să te amăresc...

ANA. Nici eu nu vreau ca tu să suferi... întrebă-mă!

DRĂGAN. Să te întreb? Îți mulțămesc... Cunoști tu pe Măria Sa Vlad?

ANA (tulburată.) Da. Tu știi că...

DRĂGAN. Da... da... știu... când se ducea la oaste... și când s'a întors de la războiu... dar în ziua... de la curte... așa-i că te nitați cu drag la el?

ANA. Așa-i.

DRĂGAN. Și el la tine?...

ANA. Ai vădută tu?

DRĂGAN. Am vădută... (O apropie de sine privind-o cu negrăită iubire și vorbind încet.) Te iubește el, Ano?!...

ANA (trăgănat.) Cum să știu eu... tată?

DRĂGAN (asemenea.) Nici tu pe el, copila mea?...

ANA. N'aș pute dice, nu... Când îl ved, îmi place să me uit la el...

DRĂGAN (crescându-i bucuria.) Bine, Ano... bine! Asta nu-i nimica, felița mea. Acuma sînt ușurat și fericit că... (redevinind deodată îngrijat.) Eu știu bine, că tu îți cunoști datoria... (Ana se îndepărtează puțin.) că ești fată cuminte... numai... aș mai ave un singur cuvânt... me iartă... Ano...

ANA. Di-l.

DRĂGAN. Me iubești și me cinstești, nu me îndoiesc de loc... (încercându-se.) Și nu te-ai întelnit cu el nici odată? Adecă... cu el singur...

ANA (trăcând din zguđuire la asigurare.) Nici-odată!

DRĂGAN (iar îmbucurat.) Nici-odată, Ano?

ANA (apăsându-și peptul.) Nici-odată!

DRĂGAN (îmbrățișându-o cu ardoare.) Ah!... fii binecuvântată, drăguța mea copilă... M'ai scăpat de-o grozavă durere, care putea să ne fle primejdiuosă amândurora... care... s'ar fi întins cu focul ei mistuitor și peste alții... (Cu amândouă mâinile pe pept ca unul care rezultă din adăne.) Ah! m'ai scăpat de un păcat mare... Mi-ai dat iarăși viață...

ANA (ca în sine.) Durere grozavă... primejdiuosă amândurora... care... s'ar fi întins și peste alții... (Cătră Drăgan.) Care alții? Noi? ori...

DRĂGAN (ca în sine dar nu cu amar.) La ce me împingea vîndătorul!...

(Finea va urmă.)

IOAN NENIȚECU.

Pe malul mării.

Corespondența cu mama

a doamnei Alma de Duca Schiau măritată Merritt.

XV

Aix les Bains 4 septembre 1896.

Dulce, dragă mamuță.

Am vădut pe Sarah Bernard! Ce femeie! Însedar o calomniază înimicii. Arta ei e perfecțiune; jocul ei este viața. A jucat „Fedora“ de Sardou. Ce adâncime de simțiri; ce pasiune! ce adevăr în toate! Toiletetele splendide, clasice, fără corset. Vocea, privirile te zguduie: am plâns. Am plâns asară și astăzi încă tremur cugetând la simțirile deșteptate. Pare că a trecut o furtună pe lângă mine. Cuminte ai fost, mamuță dragă, că m'ai ferit d'a vedé pe Sarah Bernard mai întei. Ea ar fi fost pentru mine vulturul ce prinde 'n ghiare mielul din paște, îl ardică pân la nori, apoi îl duce pe vârf de stânci unde are să piară, devorat. Fetele, femeile tinere, nu trebuie să vadă asemenea femei: este a pune mâna pe fulger.

În logia mea de beignoir am invitat pe bătrânul major B., — șcii bătrânul neobosit valsoar de la Cerele Mediterane și pe fostul ambasador R. de S. Spusut-am că e tatăl fostului meu june vecin bolnav? A propos. Ascultă un „joli mot“. Îndată ce a putut eși convalescentul, mi-au făcut vizită și tatăl și fiul. La mulțumitele lor am observat că regret d'a nu fi putut, ca jună femeie, merge eu însaș, să-l ved. „De ce n'ai făcut-o, Madame?“ a fost răspunsul: „ângerii nu au etate!“ N'avem acum mai devotați amici decât baronii R. de S. tată și fiu. Bătrânul, cu deosebire, este interesant: a jucat mare roluri în diplomație, politică și societate; șcie tot și despre tot vorbeșce bine.

Șcii că Mr. Ca. este aci? Ce suprindeare plăcută! Astăzi nu mergem nicăieri; ne odihnim. Ești mulțumită?

Cum îți plac portretele? Mai am și altele; le vei vedé când venim la Peșta.

Am scris lui T. și am pus epistola la Chambery, să nu me poată onori cu răspuns. Doară ve va lăsa în pace acum. Și lui L. i mai scriu și-i trimit portretul.

Am cumpărat valisă plată; numai d'aceste se primese pe vapor. E mai mare cu mult decât cele de la Vevey și tot cu 65 fr. Așă dar e mai oftin aci ca în Svițera.

Pe la 25 septembre voi fi cu voi. Ce bucurie!

Astăzi mi-a fost prezentat un senator italian, conte di S. A. Mergé la Budapeșta în toamna asta. E cam prost, dar amabil. De ai vedé, mamuță dragă, cum sânt de încungiurată. Am o suită de regină, numai că eu nu-i plătesc; tot sclavi voluntari. Și câte fleacuri nu aud! Tot desperați că nu m'au cunoscut întei. Și cei cari mi-au fost prezentați la Nizza tot astfel vorbeșce. Nu-i prea scutese cu ironiile mele. P'aci nu fetelor, ci femeilor tinere se face mai multă curte. Sânt practici domnii; mai ales de ar reuși a află ce caută.

Totuș, să mărturisesc, spre onoarea lor, că cu toate că văd curând cu cine au a face, nu me părăsesc. Cercul meu tot sporeșce.

Un mare noroc am la cucoanele bătrâne: toate me laudă și iubesc; cele tinere n'au ce face, își calcă pe inimă și dic și ele, „amen“.

Primele zile octombre, 6-8, va fi la Paris Czarren carnaval. De voi fi acolo, mi s'a oferit invitațiunii la Elysee și toate alte serbări. Vom vedé, poate mergem.

Prefer înse să vin la mamuța și papuși pe cari îi sărut cât pot, șcii că aceasta nu e puțin.

Alma.

XVI

Aix les Bains 5 septembre 1896.

Mamuță dragă,

Vedé ce persoană importantă sânt deja, o adevărată matronă: fac mariagiuri. Astăzi mi-a fost prezentat prințul de L. și propus, ca bună parte, pentru nepoțica noastră G. George nu dice ba; numai spune ca să-l cunoașcem mai bine, căci fratele lui este om foarte pozitiv și socotit. Fata are 17 ani; el 28, Lipsit de tot de avere încă nu e; are 80 mii venit anual. G. este foarte frumoasă și cu avere mare. Vom vedé. Audi, eu, să fac mariagiuri!

Astăzi este bataille aux fleurs la Geneva.

Schimbam cabina de pe „Tournaia“; George voeșce încă să meargă la Londra pentru înaine.

Am avul un catar enorm; abia sânt mai bine. Ce faceți voi? mergeți la insulă? ați vădut pe fidelul S.? Mi-au scris Delia și Helenchen dragule scrisori, ca totdeauna. O cartă de vizită de la dra B. p. f. Serecal N'a lăsat-o inima mai mult.

George v'a scris, ați primit epistola? Joc piano puțin, dar cetese mult englezeșce și montăți franceze ce me pun în mirare, nu în admirație. Am cetit și Saloanele de Paris și memoarele duchessei d'Abrantes. Ești mulțumită? Am învățat delicioase cuplete franceze, genre 1830; nu în felul „Yvette Grilbert“. Succesele mele sporeșce; se vede c'oi fi înghițit busioc de bobotează de farmec pe toți. Eu singură me întreb ce am? Cu ce? E mai mare comedia aci ca la Peșta, Viena, Nizza. Să-i vedé: „Oh! Madame Merritt! La belle americaine!... Oh? Oh! ah... ah!...“ Și gurile căsate și ochii mari deschiși „wie lauter theotassen. Imi vine să rid, dar domnul sociul meu se umflă în pene, pu! ca păunul când face roată.

Se vorbeșce mult aci de R. Șcii că sânt mult în societatea italiană. Aud că e trist, retras, totuș cel mai înbit ambasador din Roma.

Între victimele mele d'aci este și un kelner. Admirațiunea i se manifestă, că îndată ce me vede, scapă tot din mână. Murim de ris cu toții, dar eu due și frică haineilor mele care riscă a fi marinate cu sosuri.

Am habilitat destul, nu-i așă? Spun acum noapte bună, sweet dreams, thousand Kisses to mama and thousand to papa dela

Paiul tatei, dracul mamei A.

XVII

Aix les Bains duminică.

Mamuță dragă,

Mâne plecăm de aci. În fine! Mergem pe o și la Geneva să-mi iau lucrurile, apoi vom decide unde ple-

căm d'acolo. George dorește să aspire întei, câteva zile, aerul pur de Svițera. El nu e de tot bine. Viața d'aci e foarte ostenitoare; de serbați ce am fost, ne aflăm de tot obosiți. Din Svițera venim direct la Peșta. Numai mult nu putem sta. Bine și așa; sunt de tot fericiți.

Grozav! am cetit carta ta de joi. Ce horibil! sê-raca doamna Csátáry! Toate mamele s'au ingrozit aci când le-am povestit teribila întâmplare.

Lui T. i-am scris. Sper că ve va da pace în fine.

Aci iar ploaie. Pe lângă valisa ce am cumpărat aci, am mai luat una, tot plăță mare pentru pâlării; tot de piele. Aproape tot este împachetat.

Astăzi mergem la Lohengrin; se bucură George, marele Wagnerian. Scris-ai după lucruri la Nizza? Sânt binisor; dar nu de tot bine; încă tot catar. Ați priimit portretele? Am căpătat multe lucruri nou, frumoase; le vei vedé.

Ce face lumea la noi? De unde știe contele H. ce a spus la casino? Un amic al lui George, ce cunosc și eu, a fost mare prietin cu H. la Newyork; au ședut împreună. Un băiat adevărat șarmant.

La Geneva iarăș mergem la Hotel Richmond; m'am săturat d'aceste mari hoteluri, ca Europa d'aci. Dorosc puțină liniște ș-apoi a schimbă pentru o di, nu se plătește. Voim să mergem la Territet. Alaltăieri am prândit la Grand-Port, bine și liniștit. Eri iarăș la Villa des Fleurs mare cercele în giurul nostru. Cunosc mari oameni de stat francezi, englezi, italieni. Fac politică cu foști ministri, ambasadori, militari înalți, senatori și deputați. Dar acești mari politici nu cunosc chestiunea orientală, adecă mai bine dis chestiunile din orient, decât foarte superficial. Le-am explicat și lămurit multe și par mirați toți că știu puțin istoria. Cu exministrul englez fac și filosofie; el află că am bun simț și vederi juste.

Nu-ți fie frică, mamuță, nu dic prostii. Se vede că guturaiul mi-a curățit creerii și m'am făcut femme d'esprit. De ar fi Moșel p'aci, ar dice: „ah! Gott, wie gescheid! Gott! und wie?!“

Nu ride, mamuță; în prezența ta nu cutezam; acum simț, că calul fără frâu, șcii ce splendid galopează.

Noue complimente a priimit George. Șcii de la cine? De la cocotte celebre. L-au întâlnit la casino și i-au spus „complimentele mele, nevasla ta este adevărat divină. Nici am vedut așa fință delicioasă etc. etc.“ ha! ha! ha! Așă că e cu haz?

Am fost prezentă la împachetat; ba am și ajutat. Șciu toate lucrurile unde-mi sânt; n'am nevoie a luă cameriera la Peșta.

Spune la papa că sânt de tot bine cu stomacul. De ce nu-mi scrie? eu i-am scris.

Nu mai am ce-ți spune nou, mamuță; repet ceea ce șcii: că ve iubesc și ve sărut mult, mult, necontenit și neincetat. A revedere, mamuță, papuși.

Alma.

XVIII

Aix les Bains luni septembrie.

Mamuță dragă, dulce,

De ce scrii așa de supărată? De venit venim șgur și aș face pe George să plecăm îndată; dar numai pe la 20 capătă renta. Nu voiu să venim cu o mie, doue de florini; ne-ar fi prea puțin pentru drum. La

Territet nu vom sta decât 8—10 zile. Nu crede că George n'ar vré să plece d'aci; n'am putut-o face din cauza că se pierduse telegrama-cable la bancherul nostru și astfel ne-au sosit banii cu o lună mai târziu. E așă de greu cu mersul epistolelor la America! Cel puțin trei săptămâni mersul și venitul răspunsului. Și poți tu crede, că cu, pentru prostii, aș întârziă să ved pe mamuța și papuși? Vom veni, fii sigură; eu o voiu, căci odată la New-York, cu greu ne vom întoarce până la primăvară. Așă dar e lucru decis, venim. Eu nu voiu luă cameriera; nu șcie limbele și numai me va încurcă pe drum. În Germania nu ne vom opri; mergem direct la mamuța. Drezda aș fi voit s'o ved; mi-e sete de tablouri frumoase; dar voiu mai așteptă până la Paris. Vom sta la Viena la întoarcere; poate cumpără George o villă p'acolo. D'am află instalată gata; dar ceva artistic, de gust.

Nu te îngrigi, citesc cărți serioase și de venit venim, nici vorbă. Cum sosește renta plecăm.

Am căpătat un mantelet cald; catifea neagră acoperit cu dantele de Millan. E de la Fred. Ceva nou și frumos. Sânt mulțumită de tot ce-mi face: „c'est particulier“.

Fotografia trebuie acum s'o aveți. Trece tot întei la Paris, d'aceasta întârzierea. Eri am fost invitați la un dîner, apoi în logie la „Lohengrin“.

George m'a încercat cu sarutări ce ve trimite, și adaug și ale mele și pentru mamuța și pentru papuși pe care mult, mult îl iubesc. A revedere, scumpii mei, în scurt timp.

Alma.

Ilustrațiunile noastre.

Christian IX, regele Daniei. Resboiul greco-turc atrage luarea aminte a lumii și asupra acelor cari se află în legătură cu curtea regală a Greciei. Astfel ne îndreptăm privirile și asupra bătrânului rege al Daniei, Christian IX, care e cel mai de aproape rudit cu regele Grecilor. La densus a crescut și prințul George al Greciei, care a plecat cu flotila în potruva Turciei, să ia Crêta. Dimpună cu familia regală din Athena, gelește acuma și regele Christian IX al Daniei, înfrângerea atât de crudă.

Iepurașul drag. Nevasta are drag un iepuraș. El și ține bine cu tot felul de mâncări gustoase. I dă să mănânce frunze de varză, dar iepurașul e deprins cu bucate mai bune, el vré să guste trandafirul de pe șinul ei . . . N'are gust reu, iepurașul.

Pe malul mării. E bolnavă fetișcana. Părinții o duc în o baie de mare. Dacă e bolnavă dânsa, trebuie să sufere și păpușa. O și grigêșce, o duce pe malul mării, să resufle aer proaspăt, să se însănătoșeze, să capete culoare rumenă.

LITERATURĂ și ARTE.

Șciri literare. Dl G. I. Ionescu-Gion a scos la lumină în București a doua broșură din istoria Bucureștilor; aceasta poartă titlul „Podul Calicilor“ (Calea Rahovei) și înainte d'a se publică, a fost celită la Societatea Geografică Română. — Dl Ghilă Pop, profesor la București, va scoate acolo de sub tipar doue lu-

crări: „Conducătorul practic la predarea limbii germane în școalele române” și „Gramatica limbii germane pentru usul tinerimei române”. — *Dl maior Const. Negreanu* din armata română va da succesiv la iveală tablourile armatelor europene; acum a apărut „tabloul Armatei Prusiane”.

Premiile Academiei Române. *In sesiunea generală din 1898* se vor decerne următoarele premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date: *Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5000 lei*, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812, cu deosebită privire asupra Hotinului, regiunii centrale și Bugiagului; *Premiul Adamachi, de 5000 lei*, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât în Orient, cât și în Occident, începând cu secolul XVI până la 1860; *Premiul princesa Alina Știrbei*, pentru cea mai bună carte de lectură pentru școalele secundare. Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuielile pentru tipărire. Terminul prezentării, pentru toate, e 1 septembrie 1897.

Teatrul Național din București. Cetim în revista „Literatură și artă română”, că între piesele ce se vor reprezenta în stagiunea viitoare a Teatrului Național, figurează și „Antigona” de Sofocle, tradusă de dl Edgar T. Aslan. Celebra tragedie antică va fi jucată în condiții bune, cu decoruri anume, cu muzica minunată a lui Mendelsohn, cu îngrigire deosebită.

Piese muzicale noue. A apărut de curând la Lipsa o frumoasă culegere de melodii românești, intitulată: „10 Cântări populare românești” culese și aranjate pentru pian, de V. Șorban stud. iurist la universitatea din Cluș. Dedicăție doamnei Viorica V. Mihali. Culegerea conține Căușerul și Bătuta, apoi mai multe melodii din Sălagiu, de pe Someș, de pe Mureș și din Chior.

Renan — în românește. Se știe cât zvon a produs la timpul său eșirea scrierii lui Renan despre Isus. Încă atunci a apărut tradusă în toate limbile, chiar și în limba română. Se vede că lucrarea a avut trecere, căci zilele trecute a apărut ediția a doua. Aceasta poartă titlul: „Ernest Renan. Viața lui Isus. Traducere de B. Marian, cu portretul și biografia autorului. Ediția II, revăzută și îndreptată”. Craiova, editura librăriei David I. Benvenisti. Prețul 1 leu 25 bani.

Concerte și reprezentații teatrale. *La Lipova* a dat în duminica trecută Reuniunea română de cântări din Elisabetinul Timișorii concert și reprezentație teatrală. În concert s'au cântat piese mai cu seamă de „Kársz”; apoi s'a jucat „Rusaliile” vodvil într'un act de V. Alexandri. — *La Timișoara* tinerimea română a aranjat în duminica trecută în suburbiul Elisabetin un concert urmat de reprezentație teatrală. În concert s'a declamat poezii de Iosif Vulcan și Geanoglu și s'a cântat o compoziție de N. Brătian; în urmă s'a jucat comedia „Amor modern” de N. Țințariu. Apoi a urmat dansul. — *La Făgăraș* societatea de diletanți „Progresul” de acolo are să dea la 29 august un concert, la care va lua parte și basistul dl Isaia Popa, preot în Ocna Sibiului.

Reviste și ziare. *Un ziar pentru popor în România.* Cetim în „Timpul”, că dl Spiru Haret, ministru de culte al României, vré să înființeze un mare ziar pentru popor, în scopul de a răspândi cultura la sate; de aceea, va prevedea în viitorul budget suma de 100.000

lei ca fond pentru susținerea ziarului. — *Patria* e titlul unui nou ziar politic, care a început să iasă la Cernăuți, în locul „Gazetei Bucovinei”, de trei ori pe săptămână; redactor responsabil e dl Dimitrie Bucevski, editor dl dr. Emilian Criclevici; abonamentul pe an 12 fl.

Lilice de Pind. Sub titlul acesta, colaboratorul nostru dl Petru Vulcan, originar din Macedonia, a scos de sub tipar la Târgu-Jiu, în editura librăriei Nicu D. Miloșescu, o broșură de poezii macedonene originale și daco-române, cu o prefață de dl V. A. Urechă și cu portretul autorului. Cartea e tipărită frumos și după prefața dlui Urechă conține niște deslușiri asupra graiului Macedo-român. Apoi urmează „Lilicele (florile) din Pind”; întâiu în originalul macedonian, apoi în traducere daco-română. Spre a arăta asemănarea între aceste două limbi, reproducem una.

Ternova.

Originalul.

Ternova's trei șoptire.
Ce a hărăzescu nilii di lire
Șarcuveții dulce apă
Cai bea, di langoare scapă

Ternova sunt și lilice;
Și curii cu cuculice;
Sunt și munți ca chitrizele
Frați cu cerlu plin di steale

Ternova di tute are
Mușitef'le pi sum soare;
Și sum cerlu-a Hei'nă stea
Luminează vatra mea...

Traducerea.

Ternova sunt trei izvoare
Mii de lire în valoare:
Șarcuveții dulce apă,
Cine bea, de boală scapă.

Ternova sunt floricele:
Și păduri de brazi prin ele;
Sunt și munți cu petricele,
Frați cu cerul plin de stele.

Ternova de toate are
Frumusețile sub soare;
Și sub cerul ei o stea
Luminează vatra mea...

Broșuri. Reminiscențe din anul 1860, de Un contemporan, e titlul unei broșuri, care a apărut la Sibiu; autorul arată, că cine a inițiat înființarea Asociațiunii transilvane. — *Dl I. G. Valentineanu* a scos la lumină în București o broșură sub titlul: „Uciderea lui Barbu Catargiu. Cine e asasinul? Causa nedescoperirii ucigașului”.

GE NOU?

Hymen. *Dl G. I. Ionescu-Gion*, distinsul nostru colaborator din București, s'a căsătorit acolo cu dsoara Ana Ciupagea, care făcuse parte din Societatea dramatică a Teatrului Național și e cunoscută și ca autoare de piese și de poezii, dintre cari unele s'au publicat în foaia noastră. Martorii dlui Gion au fost dnii B. P. Hașdeu și N. Filipescu; ai dsoarei Ciupagea dnii generali dr. Teodori și Bengescu-Dabița. — *Dl Ioan I. Florescu*, locotenent în regimentul 4 de roșiori din România, s'a cununat la 6/18 iulie, în București, cu dsoara Ana G. Manu, fiica dlui general G. Manu.

Știri personale. *Dl V. A. Urechă* a zăcut câteva săptămâni bolnav la Sinaia, unde a fost supus și unei operațiuni, care a izbutit bine și acum e bine, a început să iasă chiar pe jos. — *Dl dr. Victor Babeș* va reprezenta România la conferința internațională asupra leprei, ce se va ține în vara aceasta la Berlin. — *Dl T. Burada*, cunoscutul etnograf, va plecă în curând în Dalmația spre a studia obiceiurile Românilor de acolo și mai ales a celor din districtul Sebenico.

Casă națională în Sibiu. Aflăm din „Transilvania,” organul Asociațiunii transilvane, că la adunarea din Mediaș comitetul central va înainta propunerea, ca Asociațiunea să ridice în Sibiu pe partea de câtră parc a intravilanului, strada Morii nr. 6, o „casă națională,” care să cuprindă: Un muzeu istoric al Românilor din patrie, împreună cu colecțiuni arheologice și numismatice și cu o arhivă pentru păstrarea documentelor de interes pentru istoria română. Un muzeu etnografic, întocmit cu deosebită considerare la păstrarea motivelor naționale în port și industrie română de casă și la dezvoltarea acestui ram al muncii naționale. Biblioteca Asociațiunii, provădită cu toate condițiunile de dezvoltare, ce se recer pentru o mare bibliotecă publică națională. Birourile Asociațiunii. O sală mare, care să poată servi pentru prelegeri publice, concerte, reprezentațiuni dramatice și conveniri sociale. Localități corespunzătoare pentru trebuințele societăților române, din Sibiu. Sumele necesare pentru acoperirea acestor clădiri se vor acoperi: din fondurile Asociațiunii, cari în sensul literelor fundațiunilor și al statutelor se pot investi în realități; din venitul unei loterii de bani; din colecte și din contribuțiile fondatorilor, precum și din alte donațiuni speciale. Pentru elaborarea unui plan de clădire Asociațiunea va face apel public la arhitecții români și va publica pentru orientare un plan de situațiune și o schiță exactă a intravilanului.

Asociațiunea transilvană. Adunarea generală se va ține anul acesta la Mediaș în 27 august. Din cauza aceasta s'a ales acolo un comitet arangiator, al cărui președinte e dl Ioan Moldovan, secretar dl dr. Ioan Ivan. Comitetul acesta roagă pe cei ce vor să ia parte, să se înscrie la dl Dionisiu Roman, candidatul de avocat. — *Despărțimentele* vor ține adunare șilele aceste: *la Abrud*, în 22 august n., director dl dr. Laurențiu Pop, secretar dl Ioan Maior; *la Unimet*, despărțimentul selăgian-chiorean, la 2 august n., director dl Alimpu Barbolovici, secretar dl A. Vicaș; *la Tilișca*, despărțimentul Seliste, la 8 august n., director dl dr. Livia de Lemeny, secretar dl Dumitru Banciu; *la Alba-Iulia* în 1 august n., director dl Simeon Micu; *la Coșulin* în 1 august n., director dl N. D. Mircea, secretar dl Ioan Bănuțiu.

Reuniuni femeiești. *Reuniunea femeilor române din Șelagiu* va ține adunarea sa generală în comuna Unimet, la 2 august n. — *Reuniunea femeilor române din Mediaș* și giur se va întruni în adunare generală la 1 august, sub presiunea dnei Maria Moldovan, secretară dna Maria Neșu.

Școala și internatul de fete din Beiuș. *La școala civilă română* de fete înscrierile se fac la 6, 7, 8, 9 septembrie. Pe anul viitor școlară se vor deschide și clasele a treia și a patra; elevele care doresc să se înscrie pe clasa a patra, au a-și înainta cererea direcțiunii până în 15 august n. Didactrul e 6 fl. pe an și înscrierea 2 fl. Pentru limba franceză se plătește 1 fl. pe lună. Pentru pian, 3 ore pe săptămână, se plătește pe lună 3 fl. — *În internatul de fete* sunt 12 stipendii, în prima linie pentru fete orfane din diecesa gr. cat. de Oradea-mare; cu plată de 150 de fl. pe 10 luni, ori cu jumătate de preț; se primesc numai eleve greco-catolice.

Nou avocat român în Oradea-mare. Dl dr. Aurel Lazar ș-a deschis cancelăria advocațională în Oradea-mare, piața Széchenyi nr. 233.

Nonocire la Teatrul Național din București.

Am scris și noi, că la Teatrul Național din București au început să se facă reparațiuni. Săptămâna trecută un perete s'a surpat și a căzut pe edificiul în care actorii tocmai țineau repetiții. Spaima a fost grozavă, dar nimeni nu s'a rănit.

Călinarul săptămânei.

Dumineca a 6-după Rosali, Ev. dela Materu, c. 9. gl. 5, a. 10v. 6.			
Țiua sept.	Calendarul vechiu	Călin. nou	Sorele
Duminecă	13 † Sob. Arch. Gavril	25 Iacob Apost	3 55 7 46
Luni	14 S. Ap. Achila	26 Anna	3 57 7 46
Marti	15 MM. Găric și Iubta	27 Berhold	3 58 7 43
Mercuri	16 Mart. Antinogen	28 Inocențiu	4 0 7 42
Joi	17 † Mart. Marina	29 Maria	4 1 7 40
Vineri	18 Iachint și Emilian	30 Beatrice	4 3 7 39
Sămbătă	19 Cov. Macrina	31 Ignatie Loja.	4 1 7 37

Semestrul al doile

— iulie—decembrie

a început cu nr. 27. Noi trimitem și numărul acesta tuturor abonanților de până acum; îi rugăm înse ca să-și înnoiască de timpuriu abonamentele, ca să nu fim siliți a sistă espedierea, căci abonamentele se plătesc înainte.

Altora nu le trimitem foaia, decât numai dacă o cer.

Cei ce nu mai vor să aibă foaia noastră, binevoiască a ne înapoia nr. acesta, ca să-i ștergem din din registru.

Proprietar, redactor răspunzător și editor:

IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 B.)

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMIE, SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: fl. 300.000. Fond de rezervă fl. 100.000.

Depuneri fl. 1.000.000. Circulația anuală fl. 15.000.000.

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interes încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comandai.

6—12 Direcțiunea institutului.